

Wykorzystanie Sali Doświadczania Świata w pracy z dzieckiem z głębokim upośledzeniem umysłowym

I. Zastosowanie Sali Doświadczania Świata

Niewielu z nas zdaje sobie sprawę z tego, że podstawą prawidłowej egzystencji i osiągnięcia sukcesów w życiu są zmysły. To one decydują o poznawaniu przez nas otaczającego nas świata. Różne rodzaje informacji zmysłowych docierających do mózgu po zintegrowaniu wytwarzają odpowiedzi, które budują niezbędne podstawy dla psychoruchowego rozwoju dziecka. Uczymy się przez zmysły i bez informacji docierających do naszego systemu nerwowego nie byłoby uczenia się ani rozwoju.

Takie nauczanie polisensoryczne dostarczające coraz to nowych bodźców, angażuje różne zmysły pozwalając na dotarcie większej ilości informacji do układu nerwowego w efekcie dając osiągnięcie lepszych efektów w uczeniu się dziecka.

Bardzo dużą rolę w prowokowaniu percepcji może odegrać „Sala doświadczania świata”, w której dzieci poddawane będą odpowiedniej stymulacji w zakresie doświadczania zmysłami za pomocą świata, odgłosów, zapachów, elementów dotykania a zaangażowanie całej osobowości w proces poznawczy gwarantuje, że stanie się on doznaniem przyjemnym i twórczym, a także relaksującym.

Cele stymulacji:

Wyposażenie Sali pozwala na stymulację za pomocą światła, odgłosów, zapachów, elementów dotykania, a zaangażowanie całej osobowości w proces poznawczy i gwarantuje, że stanie się on doznaniem przyjemnym i twórczym, a także relaksującym. Osoba niepełnosprawna może sama wybierać aktywność jaka jej w danej chwili odpowiada.

Głównym celem terapii jest doświadczanie świata zmysłami wzroku, dotyku, słuchu i węchu, odprężenie, relaks i wyciszenie oraz usprawnianie funkcjonowania zmysłów.

Poznanie i percepcja

Dotyk – gromadzenie nowych doświadczeń, poprawa precyzyjności ruchowej, rozwijanie wrażliwości dotykowej, rozwój aktywności ruchowej, poprawa somatognozji, mobilizowanie podejmowania aktywności ruchowej, obudzenie ciekawości, radość eksperymentowania.

Słuch – poszerzenia zasobu doświadczeń w zakresie percepcji słuchowej, usprawnienie koncentracji na bodźcach słuchowych, zmniejszenie lęku przed dźwiękami, usprawnienie umiejętności różnicowania dźwięków otoczenia i mowy, rozwijanie pamięci słuchowej, analizy i syntezy słuchowej, koordynacji słuchowo – ruchowej i słuchowo-wzrokowej, reagowanie na różne bodźce słuchowe, doświadczanie pojęć „cicho”, „głośno”.

Wzrok – rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej, kierunkowości i spostrzegania (fiksacja, skokowość, rotacja), pamięci wzrokowej, analizy i syntezy wzrokowej.

Smak – rozwijanie percepcji smakowej i nabywanie umiejętności różnicowania smaku, akceptacji nowych smaków i nowych posiłków.

Węch – gromadzenie doświadczeń węchowych, budowanie wiedzy na temat otaczającego świata, kojarzenie zapachu z sytuacjami, nauka lokalizacji zapachu, rozwijanie pamięci zapachowej

Równowaga – normalizacja napięcia mięśniowego, rozwijanie orientacji w schemacie ciała i przestrzeni, poprawienie koncentracji uwagi, wzbogacenie aktywności.

Relaksacja czynna - odczuwanie przyjemności z relaksu i odpoczynku, wywołanie uczucia zadowolenia, spokoju, bezpieczeństwa. Wyciszanie przykrych stanów emocjonalnych dziecka. Redukcja stresów napięć nerwowych. Rozwijanie procesów poznawczych, zwiększanie bazy doświadczeń – nowych bodźców, wrażliwości i subtelności. Relaks w znacznym stopniu stymuluje sprawność naszego umysłu. Również korzystnie wpływa na rozwój wyobraźni, zwiększenie koncentracji, sprawności umysłowej i pamięci.

II. Omówienie metod pracy.

Podstawowa zasada korzystania z sali to pełna akceptacja takiego sposobu odbierania tego „świata”, jaki wybrało niepełnosprawne dziecko. Wytwarzamy właściwą atmosferę, nie stawiamy wymagań, nie wydajemy poleceń, zostawiamy dziecku dowolność zachowań. W terapii „Snoezelen” należy akceptować dziecko takim, jakim jest i nawet najprostsze możliwości zajmowania się czymś uznać za wartościowe i pozwalające mu inaczej żyć.

Salę doświadczania świata można wykorzystać do prowadzenia zajęć różnymi metodami: integracja sensoryczna, metoda Sherbone’a, metoda Knillów, Denisona, masaż, „zabawa” światłem i dźwiękiem, ćwiczenia oddechowe, terapia wzroku. Brak bodźców i możliwości poruszania się z uwagi na sprzężoną niepełnosprawność niektórych dzieci ogranicza ich motywację do podejmowania jakichkolwiek działań. **Snoezelen** stwarza warunki do poznawania, rozwoju i komunikacji.

Zastosowanie sprzętu:

- Kolumna wodna – woda nasycona jest bąbelkami powietrza, które unoszą małe elementy (rybki), dodatkowy efekt to zmieniające się kolory wody – angażujemy wzrok, dotyk, słuch. Koncentracja, relaks i wyciszenie.
- Pysznic świetlny - wywołuje silne wrażenia wzrokowe. Owijając przewody wokół rąk i dotykając ich uzyskujemy doskonałe efekty świetlne. To pomaga rozwijać percepcje dziecka.
- Lampa UV pomaga koncentrować wzrok na wybranym przedmiocie. Zamontowana nad lustrem umożliwia obserwację samego siebie. Lustra pozwalają skoncentrować się na własnej osobie.
- Emiter zapachu i zestaw olejków eterycznych. Odpowiednio dobrane zapachy pobudzają lub wyciszają, łagodzą stresy, poprawiają samopoczucie, ożywiają, wyostrzają zmysły i poprawiają zdolność koncentracji.
- Kula lustrzana z Reflektor oświetlający ją z kolorową tarczą i zestawem pojedynczych kolorowych filtrów. Jej obracanie się wywołuje dużą ilość punktów świetlnych, przesuwających się po suficie, ścianie i podłodze(można je zatrzymać). Punkty świetlne mobilizują dzieci do wodzenia wzrokiem za źródłem światła.
- Zestaw płyt z muzyką relaksacyjną. Odpowiednio dobrana muzyka ilustruje poszczególne pory roku, środowiska i jest wspaniałym tłem do pracy z każdym elementem sali.
- Kula plazmowa - emituje wyładowania atmosferyczne tzw. "efekt burzy"
- Projektor mirrobar - zastępuje kulę lustrzaną dając efekt obracających się kolorowych gwiazdek lub serduszek.

Aby zapanować nad koncentracją wzroku i rozwinąć „nieruchome spojrzenie” zastosować można ćwiczenia w kontraście świetlnym, wykorzystując lampę UV, projektor mirrobar, pysznic świetlny, kulę lustrzaną. Aby pomóc dzieciom odkryć różne części swojego ciała, także usprawnić dotyk i chwytanie stosujemy przedmioty, które wibrują (wibrujący wąż), świecą w świetle UV(przedmioty do manipulacji, materiały, którymi można zawijać lub zakrywać różne części ciała). Emiter zapachów posiadający zamontowane pulsujące światła(pulsują pod wpływem muzyki lub głosu) motywuje do wydawania dźwięków i koncentruje wzrok. Stymulację dotyku prowadzi się można stosując kolumnę wodną, kulę plazmową, ścieżkę fakturową i inny będący na wyposażeniu sali drobny sprzęt.

Opracowała: mgr Kamila Wardyń